

بسمه تعالی

گزارش:

سومین نشست گروه متخصصان نام های جغرافیایی

۱۱ الی ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ - نیویورک

سومین نشست گروه متخصصان نام های جغرافیایی سازمان ملل متحد (UNGEGN)، از تاریخ ۱۱ الی ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ در مقر سازمان ملل متحد در شهر نیویورک برگزار شد. در این نشست نمایندگان از ۶۲ کشور عضو ملل متحد، ۷ سازمان علمی تحقیقاتی نظیر انجمن بین المللی کارتوگرافی، اتحادیه بین المللی جغرافیا، سازمان بین المللی هیدروگرافی، . . . و ۸ ناظر منجمله Google , Esri به همراه بخش های مختلف دبیرخانه مجمع عمومی ملل متحد حضور داشتند. در این دوره در مجموع بیش از ۱۳۰ گزارش و مقاله از جانب شرکت کنندگان در دبیرخانه این نشست به ثبت رسیده و ده ها مورد از آنها در طول ۵ روز برگزاری این نشست ارائه شدند.

مروری بر سابقه فعالیت گروه متخصصان نام های جغرافیایی سازمان ملل متحد

در عصر حاضر، با گسترش تعاملات بین المللی و به طور اخص در چند دهه اخیر با گسترش اینترنت و فضای مجازی، امکان دسترسی و استفاده دقیق از اسامی جغرافیایی تبدیل به یک اصل اساسی در ارتباطات مکتوب و غیر مکتوب ملی و بین المللی گردیده است. از این منظر می توان گفت که موضوع یکسان سازی نامهای جغرافیایی و وحدت در تلفظ و آوانگاری می تواند نقش بسیار مهمی در توسعه روابط بین کشورها در عرصه های مختلف (از جمله روابط تجاری ، فرهنگی، سیاسی ، اقتصادی و...) ایفا نموده و در موضوعاتی همچون تنظیم نقشه ها، اطلسها، تسهیل صنعت گردشگری، کمک رسانی در زمان وقوع حوادث طبیعی، انجام عملیات جستجو و نجات، تسهیل ارتباطات پستی و... مفید و موثر واقع شود.

سازمان ملل متحد با درک ضرورت این موضوع، بحث استانداردسازی نامهای جغرافیایی را برای اولین بار در سال ۱۹۴۸ در دستور کار شورای اقتصادی اجتماعی سازمان ملل متحد (ECOSOC) قرارداد. در این راستا گروه متخصصان نام های جغرافیایی بر اساس قطعنامه شماره ۷۱۵ مورخ آوریل ۱۹۵۹، بعنوان زیر مجموعه شورای مذکور با دو ساختار کنفرانس استاندارد سازی نام های جغرافیایی (UNCSGN) و گروه متخصصان نام های جغرافیایی بعنوان یکی از ۹ نهاد کارشناسی اکوسوک شروع به فعالیت نمود.

تا سال ۲۰۱۷، گروه متخصصان نام های جغرافیایی در اجرای مسئولیت محوله، ۱۱ کنفرانس و ۳۰ نشست برگزار نمود. در آخرین دور کنفرانس UNCsgn که در مرداد ماه ۱۳۹۶ در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک برگزار گردید، پیشنهاد شد ساختار این دو نشست تغییر یافته به نحوی که این دو نشست با یکدیگر تلفیق شده و نهاد جدید تحت نام مشابه گروه قبلی متشکل از متخصصان نام های جغرافیایی به عنوان نمایندگان دولت های

^۲United Nations Economic and Social Council (ECOSOC)

^۳United Nations conference of Standardization on Geographical Names (UNCsgn)

عضو فعالیت های قبلی را ادامه دهد. مقرر شد جلسات نهاد جدید در دوره‌های ۵ روزه هر دو سال یکبار در یکی از مقرره‌های سازمان ملل یا یکی از کشورهای عضو تشکیل شود. بر این اساس طی قطعنامه ۲۰۱۸/۲ شورای اقتصادی اجتماعی سازمان ملل، گروه قبلی منحل و گروه جدید با نام مشابه UNGEGN و دستورالعمل کاری جدید شروع به کار نمود.

در دوره جدید، اولین نشست گروه متخصصان نام های جغرافیایی در سال ۲۰۱۹ در شهر نیویورک برگزار شده و دومین نشست آن در سال ۲۰۲۱ به دلیل همه گیری ویروس کرونا بصورت مجازی برگزار شد.

اهداف و ساختار گروه متخصصان نام های جغرافیایی سازمان ملل متحد

گروه متخصصان نامهای جغرافیایی در روند فعالیت خود اهداف ذیل را دنبال نموده است:

- تاکید بر اهمیت استاندارد سازی نامهای جغرافیایی در سطح ملی و بین المللی و نمایش مزایای آن
- جمع آوری اطلاعات مربوط به اقدامات نهادهای ملی و بین المللی در زمینه نام های جغرافیایی و انتشار آنها
- مطالعه و پیشنهاد اصول، خط مشی ها و روش های مناسب برای رفع مشکلات استانداردسازی ملی و بین المللی؛
- ایفای نقش فعال در ارائه کمک های علمی و فنی، به ویژه به کشورهای در حال توسعه جهت ایجاد سازوکارهای ملی و بین المللی در زمینه استاندارد سازی نام های جغرافیایی؛
- فراهم کردن ابزار ارتباط و هماهنگی بین کشورهای عضو و همچنین سازمان های بین المللی، در امور مرتبط با استاندارد سازی نام های جغرافیایی؛

- ایفای مسئولیت های محوله از جانب قطعنامه های صادره در کنفرانس های سابق استانداردسازی نام های جغرافیایی توسط گروه جدید متخصصان نام های جغرافیایی؛
- مطابق با منشور سازمان ملل متحد، تاکید بر احترام به برابری بین زبان ها و اهمیت نام های جغرافیایی به عنوان بخشی از میراث تاریخی و فرهنگی و هویت ملت

گروه متخصصان نام های جغرافیایی در ساختار خود علاوه بر دبیرخانه، از ۹ کارگروه^۴ (اسامی کشورها؛ مدیریت داده های اسامی جغرافیایی؛ واژه شناسی توپونیمی؛ تبلیغات و منابع مالی؛ سامانه های رمنايز؛ دوره های آموزشی در توپونیمی؛ ارزیابی و اجرا؛ اگزونیم؛ نامهای جغرافیایی بمثابه میراث فرهنگی) و ۲۴ شعبه زبانی- جغرافیایی (آفریقای مرکزی، شرق آفریقا، جنوب آفریقا، غرب آفریقا، عربی، شرق آسیا بجز چین، جنوب شرق آسیا، جنوب غرب آسیا بجز عربی، بالتیک، سلتیک، چینی، دوچ- آلمانی زبان، شرق میانی و جنوبی اروپا، شرق اروپا و شمال و مرکز آسیا، شرق مدیترانه بجز عربی، فرانسه زبان، هندی، آمریکای لاتین، نردن، غرب و جنوب اقیانوس آرام، پرتغالی زبان، رمانو هلیک، بریتانیا، آمریکا و کانادا) تشکیل شده است.

گزیده ای از رویدادها و جلسات

سومین نشست گروه متخصصان نام های جغرافیایی

❖ **افتتاحیه:** اجلاس با سخنان آقای پیر جیلارد رییس فرانسوی UNGEGN افتتاح شد. وی در سخنان خود اقدامات صورت گرفته از اجلاس گذشته را بیان نموده و با اشاره به موضوع در نظر گرفته شده برای این اجلاس، توضیحاتی در خصوص آن ارائه نمود. وی همچنین در سخنان خود به خلاصه ای از فعالیتهای

^۴- در نشست اخیر تعداد کارگروه ها تغییر نمود که در ادامه گزارش به آن اشاره خواهد شد.

دبیرخانه در فاصله سالهای ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ در جهت پیگیری قطعنامه ها و توصیه های احلاس قبلی گروه متخصصان اشاره نمود.

❖ **گزارش شعبات (DIVISIONS):** از مجموع ۲۴ شعبه زبانی- جغرافیایی، ۱۳ شعبه گزارشی از فعالیت های کشورهای عضو خود را ارائه نمودند. شعبه جنوب غرب آسیا بجز عربی که ایران در آن عضویت دارد در این اجلاس گزارشی ارائه ننمود.

❖ **گزارش های ملی:** در این دوره، از ۶۲ کشور حاضر، ۵۱ کشور منجمله ایران اقدام به ثبت و ارائه گزارشات ملی خود نمودند. در گزارش ها ارائه شده به موضوعاتی از جمله فرآیندهای استانداردسازی نام های ملی، جنبه های فرهنگی نام های جغرافیایی مانند نام های بومی و اقلیت ها، فناوری و پایگاه های اطلاعات توپونیمی، ترویج و آموزش در زمینه نام های جغرافیایی و همکاری بین دو یا چند کشور عضو و یا با دانشگاه ها و مراکز علمی پرداخته شده بود.

❖ گزارش کارگروه ها:

کارگروه دوره های آموزش توپونیمی : این کارگروه در دو سال گذشته ۳ وبینار برگزار نموده است ولی به دلیل همه گیری کرونا کلیه برنامه های آموزشی آن لغو شده و قرار است در ماه ژوئن سال جاری با برگزاری برنامه آموزشی منطقه ای در بالی اندونزی فعالیت های آموزشی خود را از سر گیرد. در این بخش مکزیک، اندونزی، کانادا و جمهوری کره نیز گزارشی از فعالیت های خود ارائه نمودند.

کارگروه واژه شناسی توپونیمی : در دو سال گذشته، این کارگروه بدلیل کرونا فعالیت قابل ملاحظه ای نداشته و در این مدت اعضا آن تنها به ارتباط ایمیلی بسنده نموده اند. مرتبط با فعالیت این کارگروه عربستان سعودی مقاله ای با عنوان گزیده ای از واژه های جغرافیایی برای خصیصه های طبیعی و انسانی در عربستان سعودی ارائه نمود.

کارگروه نامهای جغرافیایی بمثابه میراث فرهنگی : در این قسمت کشورهای کانادا، سوئد، اتریش و استرالیا درباره نامهای بومی و گروههای اقلیتی در کشور خود گزارش دادند .

کارگروه اگزونیم ها: در سال گذشته این کارگروه نشست را در اسلوونی برگزار نموده، اما بر خلاف ادوار گذشته اقدام دیگر نداشته است.

اتریش، لهستان، هلند و فرانسه طی مقاله هایی به جنبه های مختلف اگزونیم از جمله استاندارد سازی واژه های عام و همچنین مشکلات و چالشهای ناشی از تفاوت آنها با اگزونیم پرداختند.

کارگروه مدیریت داده اسامی جغرافیایی : در این بخش اقدامات کشورها درخصوص ایجاد پایگاه داده اسامی جغرافیایی و اطلس ها و نام نامه ها تشریح و اندونزی، هلند، ژاپن ، آلمان تجربیات خود را ارائه نمودند. لازم به ذکر است اندونزی با نمایش امکانات سامانه اطلاعات نامهای جغرافیایی خود موسوم به سینار (SINAR)، موجب جلب توجه حاضرین گردید.

کارگروه سیستم های رمنایز : در گزارش این کارگروه به اقدامات و تعاملات صورت گرفته در جهت رمنایز نمودن زبان های عربی، ارمنی، بلاروسی، قزاقی، . . . اشاره شد.

کارگروه تبلیغات و تامین مالی : این کارگروه با ارائه گزارشی از عملکرد خود، از نشست تقاضا نمود منحل و وظایف آن به سایر کارگروه ها محول گردد.

❖ تصمیمات سومین نشست گروه متخصصان:

مبتنی بر گزارشات و مباحثات صورت گرفته در طول سومین نشست متخصصان نامهای جغرافیایی، تصمیماتی گرفته و به تائید شرکت کنندگان رسید که اهم آن به قرار ذیل می باشد:

- گزارش ارائه شده توسط هماهنگ کننده گروه آفریقا مورد توجه قرار گرفت و از تداوم فعالیت این کارگروه، علیرغم تأثیرات همه گیری کرونا قدردانی شد. در عین حال از تعداد نسبتاً کم کشورهای آفریقایی حاضر در این نشست ابراز تأسف شد.
- بر برنامه کاری و طرح راهبردی ۲۰۲۱-۲۰۲۹ به عنوان نقشه راه گروه متخصصان و استانداردسازی نامهای جغرافیایی کشورهای عضو تاکید شد و از کشورهای عضو درخواست شد تا فعالیت های استانداردسازی خود را با برنامه کاری و طرح راهبردی ۲۰۲۱-۲۰۲۹ هماهنگ کنند.
- بر اهمیت و تقویت رابطه بین گروه متخصصان نام های جغرافیایی و سازمانهایی که فعالیت کاری آنها مرتبط با اهداف گروه متخصصان می باشد، تاکید گردید.
- به دعوت انجمن بین المللی کارتوگرافی/ اتحادیه بین المللی جغرافیایی برای حضور در کمیسیون توپونیمی توجه گردد.
- اصول و رویه های بین المللی برای مکان نامها در قطب جنوب مورد تأیید قرار گرفت.
- فعالیتها و پیشرفتهایی که سازمان بین المللی هیدروگرافی در نام گذاری عوارض زیردریا و دریایی به دست آورده است به رسمیت شناخته شده و مراجع نامهای ملی را تشویق می نماید تا پیشنهادات نامهای عوارض زیردریایی را به سازمان بین المللی هیدروگرافی/کمیسیون بین دولتی اقیانوس شناسی ارائه کنند و به ترویج آن بپردازند.
- از تلاشها برای بازیابی، توانمندسازی، ترویج و حفظ نامهای جغرافیایی بومی با در دسترس قرار دادن آنها به عنوان مجموعه داده های مکانی حمایت می شود.
- از کشورها درخواست می شود تجارب ملی خود را در زمینه نام های جغرافیایی بعنوان میراث فرهنگی به اشتراک بگذارند.

- از توسعه مجدد پایگاه داده‌های نام‌های جغرافیایی جهانی به‌عنوان یک مرجع جهانی داده‌های توپونیمی که به افزایش آگاهی و ترویج استفاده از نام‌های استاندارد ملی بر روی نقشه‌ها و اسناد کمک می‌کند، قدردانی می‌شود.
- از کشورهای عضو خواسته می‌شود تا به پایگاه داده فوق کمک کنند تا اطمینان حاصل شود که توپونیمی‌ها با دقت لازم در همه زبان‌ها منعکس می‌شوند، از جمله آنهایی که دارای الفبا یا خط غیر لاتین هستند، تا روابط، پیوندها و ارتباطات در استانداردسازی نام‌های جغرافیایی را تقویت کنند.
- از اختصاص مفهوم یک شناسه منحصر به فرد و استاندارد برای شهرها و سایر عوارض جغرافیایی در پایگاه داده استقبال می‌شود.
- از انحلال کارگروه تبلیغات و تأمین مالی و همچنین کارگروه ارزیابی و اجرا حمایت می‌شود.
- امور تبلیغات به هماهنگ‌کننده جدید با نام هماهنگ‌کننده ارزیابی، اجرا و تبلیغات سپرده شود.
- فعالیت‌های تأمین مالی به کارگروه دوره‌های آموزشی در توپونیمی محول می‌شود.

❖ بیانیه‌ها و اعتراضات:

در این نشست همچون دوره‌های گذشته شاهد حساسیت تعدادی از کشورها نسبت به اشاره به نام برخی پهنه‌های جغرافیایی اختلافی در خلال ارائه مقالات و گزارشات بودیم که بعضاً منجر به اعتراض در صحن نشست و یا صدور بیانیه گردید.

- اعتراض قبرس و یونان به ترکیه : در این نشست به اطلاق برخی اسامی بکارگرفته شده از جانب ترکیه در مورد جزیره قبرس و همچنین در دریای اژه و مدیترانه از جانب قبرس و یونان اعتراض شد. در پاسخ نماینده ترکیه بیان نمود که تعیین مکان نام‌ها ارتباط مستقیم با حاکمیت دارد لذا در مورد قبرس اعتراض را رد کرد.

همچنین در مورد مکان نام ها در دریای اژه و مدیترانه با این منطق که تا کنون تحدید حدود در این پهنه های آبی صورت نگرفته است مرز میان اگزونیم و ایندونیم را مبهم و نامشخص دانست.

-تذکرات کره و ژاپن: در طول نشست هیات های کره جنوبی و ژاپن در چندین وهله نسبت به استفاده ازعنوان دریای ژاپن / دریای شرق تذکر دادند.

-اعتراض ارمنستان : در این نشست که اولین نشست پس از مناقشات سالهای اخیر آذربایجان و ارمنستان بود و هم زمان با آن نمایندگی جمهوری آذربایجان اقدام به صدور یادداشت رسمی در خصوص مکان نام ها در منطقه قره باغ و سایر مناطق آزاد شده نموده بود، نماینده ارمنستان اقدام به قرائت بیانیه اعتراضی نمود که در میانه آن رئیس جلسه با تاکید بر اینکه نشست گروه متخصصان وارد اختلافات سیاسی و موضوعات حاکمیتی نمی شود از ادامه قرائت بیانیه جلوگیری نمود.

تهیه : حمید ابراهیمی

وزارت امور خارجه